

tificació del substantiu *jaque* amb el NP *Jacques*, ens ho prova la grafia *un jacques* que trobem en el testimoni més antic del mot, i també a la Crònica de Du Guesclin, el *Petit Jean de Saintré*, la *Farce de Colin Filz de Thevoit*, en N. du Fail etc.; ja hem vist que ho usà així el nostre Pere March i el doc. reial del S. xiv; i encara ho confirma la llatinització «*jacobus*: *sagum militare*» d'un doc. parisenc de 1374 citat per Carpentier; altrament la *-e* final, en un mot que fou sempre masculí, difícilment es podria explicar d'altra manera. He deixat algunes dades i detalls secundaris en l'article *chaqueta* en el meu article del DCEC-DECH, en què vaig pronunciar-me ja per aquesta etimologia. Després d'escriure-la vaig rebre el quadern recent del FEW (v, 11) en què Wartburg fa el mateix.

Acabo l'article completant-lo amb les dades catalanes modernes. *Jaco* es va emprar ja en el S. xvi: «*jaco* de malla: *lorica*», OPou (*ThPu.*); també mall. 1578, en el Rector de Vallfogona (DAG.), DTo. 1647 etc.: sembla ser forma presa de l'italià en temps de les guerres d'Itàlia. Crec que es pot descartar que la rebéssim del castellà (com diu AlcaM), entre altres raons perquè en castellà el que es troba és *jaque* amb *-e*, i en italià *giaco* és antic i freqüent; Valor i Giner i March (1950-55) noten que en lloc del *jaco* del DFa. en val. diuen *jaca*. *Jaquet* segueix usant-se a l'Alt Pallars per a la peça dels bolquers de mig cos en amunt (Tavascan, 1934). Figuradament, per un fart de llenya o pallissa (comparació sarcàstica amb la cota de malles que cobria també el cos, però defensant-lo), acc. que ja apareix en prosistes de c. 1870: «lo fart de *jaco* que s'hauran fet los matxos que arrossegaven lo cotxe», Vidal Val. (*Rosada d'estiu*, 26).

De la forma *gac*, avui usada quasi pertot en el Principat i a Mall. i Men., no n'hi ha cap dada fins a primers del S. xix: «los miquelets --- sí n'hi havia un comandant, molta fatxada 'n gastava, / duhía *gac* de vellut, - las xarretes de plata», cançó datable de c. 1809 recollida en el Vallespir (a Palaldà), MilàF (*Romlo.*, 97.4). No la recull encara Belv., sí Lab. 1839; no és solament del cat. or. sinó també l'occidental pirinenc («*gégék*: l'americana» a Tor de Vall Ferrera, 1932). Són típics dels pescadors del Maresme els *žegz ansoráts* per guardar-se de la pluja (StPol, 1925 ---); «En Joanet a cavall del matxo, sentat sobre'l bast com una dona, mànec del fuet ficat esquena avall entre *gac* i camisa, venia de Camprodon», Bosch de la Tri. (*Lena*, 19).

Jac és, però, el que se segueix usant a l'Ebre i en els ambients conservadors de les Illes: el meu pare en el viatge que féu per l'Ebre el 1923, preparant-se per a la trilogia, anotava «tortella, *jac*, balons, calcilles: indumentària típica del homes vells de la Ribera», i hi fa sortir Silèn a Miravet, com un home que havia arribat a Miravet i «que, si no parlava ben bé com la gent del país, vestia el *jac*, els balons i les calcilles, i duia al cap lligada la tortella, com els fills de la Ribereta» (*Silèn*, § 17, p. 218); així m'ho escrivia referint-se a Benissanet, Bladé en carta de 1954; «han canviat la brusa pel *jac* o 'l *jac* per la levita», Vergés Paulí (*Espurnes* v, 64). A Mallorca: «Du calçons amb

genolleres, / *jac* amb colzos i muscleres, / i en el pit un davantal», PdAPenya (*Po. Pop.*, p. 23); «els homos amb el *jac* collalt», JRosselló (*Manyoc*, 112); eiv. «*jach*: chaqueta», PzCabr.; i a StVicent de sa Cala anoto un *žák* com a peça important del vestit típic local (1963).

Geca. *Jacassa*. *Jaconà*. *Jacoti*. *Jaqueté* [S. XVIII, DAG.; també *gecaté*, ib.]. *Jaqué*. *Jaquetet*. *Jaquetilla*. Un *yaquet* com a nom d'un joc apareix amb ll. ultracorrecta en «*Llaquet*: chaquete, alxedrez» en Sanelo, fº 94.

1 Per altra banda no és segura la forma d'aquest mot àrab. Segons Baist es trobaria en el tunisenc Abenkaldun († 1406), però el que figura en aquest, segons Dozy, *Suppl.* 1, 776b, és *šikka*. — 2 «*Jaquette* est le nom d'un habit que les villageois portent, de la façon d'un *saye court* à tassettes pleines», Rannconnet, 1606. «*La jaquette* est aussi un habit de pañs, qui est une casaque sans manches» en Furetière (1690), Richelet (1769), Trévoux (1771) etc. Es podria reforçar encara la prova d'aquest punt important, anterior, com ja es veu, a Du C., examinant el context d'alguns dels exemples citats per God., p. ex., quan el *Jouvenel* de J. de Bueil diu «*Laissez moi atout ma petite jaquette*: la robe ne fait pas l'home», probablement ja es refereix a això.

Gecar, V. *jaquir* *Gec-gac*, onomatopeia *Geclet* (del qual DAG. dona variant *gellet* [leg. *gellet*], eiv. 1728) sembla encruentament de *xucla* amb *gerret*, *gerlet* *Gerriola*, V. *lladriola* (LLADRE)

GEGANT, pres del ll. *gigas*, *-antis*, i aquest, del gr. *γίγας, γίγαντος* id. □ I.^a doc.: c. 1390, Eiximenis, Genedreda.

«Ab fona vencés lo gran bataller David al gran *gigant* Golias», *Dotzèn del Crestià*, § 227; «la guerra que ls *gigants* feren als déus», Ant. Canals (*Scipio*, NCL., 45); «hun hom ta-many com un *gant*», trad. d'A. el Capellà (*De Amore*, p. cxvi); «tant com corria Èrcules, *gigant*, sens alendar», StVicentF (*Quaresma*, 312.45, i ja 112.123); «venia de natura de *gigants*, que era de molt gran statura», JoMartorell (Ag. 1, 222).

A l'Edat Mitjana són quasi generals els dos vocalismes alterats *gigant* i *gant*. Amb aquest és com és encara general en el P. Val. (J. G. M., 1935); «els daus blancs de les alqueries, com els deixaria el fill d'un *gant* que s'ha cansat de jugar», escrivia A. Baeschlin, el fi estudiós dels riueraus i cases rurals de Dénia i la Marina («El Camí», 6-1-34); MGadea (*T. del Xè* 1, 268; II, 8); i a Guardamar, últim poble de la nostra llengua, em contaven la història d'«el Minja-bollos, que era un *gant* que ---» (1963); forma que vers el Nord continua fins a Tortosa (Vergés Paulí, *Espurnes* v, 106, amb doc. de 1625, p. 138). És una assimilació que s'ha repetit una mica pertot en romànic: Tolosa *gant*, genov. ant. *gant*, fr. ant. *gant* (avui *gant*); d'aquest manllevat el cast. *gayán* de les cavalleries del S. xvi; i que potser ja havia existit en ll. vg. *GAGANTE (si podem fer cas d'una grafia *gant* d'algun text pi-